

Den norske tannlegeforenings Tidende

115. ÅRGANG – 2005

Redaktør: Gudrun Sangnes

LEDER

Fagspråk under press	2
Et langt lerret er ferdig bleket	146
Viktig og vanskelig å være synlig i mediene	259
Bedre helse for 5000	314
Norsk når vi kan, engelsk når vi må	369
I et jubileumsår	445
Ikke så ille likevel?	634
Landsmøtet: Blir vi noen gang fornøyd?	822
I et valgår	903

PRESIDENTEN HAR ORDET

2005 – et viktig år for tannhelsetjenesten	3
Katastrofen som samlet folket	83
Samarbeid og næringsvirksomhet	147
Ny konkurranselov – hva nå?	211
Medlemskap og seniorpolitikk	315
Tannhelse er blitt partipolitikk	371
Tvang skal fordele tannlegene	575
Interaktivt informasjonsmøte – møt frem!	635
Mytene slår sprekker	763
To ganger Brennpunkt på et halvt år	823

FAGARTIKLER

<i>Bergström, Jan:</i> Tobaksrökning och kronisk destruktiv parodontal sjukdom	272
<i>Birkeland, Jan Magne og Per Løkken:</i> Munntørrhet – forekomst, diagnostikk og kliniske problemer ...	636
<i>Birkeland, Jan Magne, Mihaela Cuida Marthinussen og Per Løkken:</i> Utredning og diagnostikk ved munntørrhet belyst ved kasuistikker	648
<i>Bjørndal, Lars:</i> Apikal parodontit. Principper for behandling af akut apikal parodontit med udgangspunkt i et patienttilfælde	266
<i>Dahle, Ulf R.:</i> Tuberkulose	316
<i>Færøvig, Espen, Grethe Befring Hovda og Janne Olausen:</i> Piercing – ikke bare til glede	904
<i>Gjerde, Cecilie, Odd Chr. Hansen, Jostein Kråkenes og Knut Tornes:</i> Arteriovenøs malformasjon i underkjeven	382
<i>Gjerme, Per:</i> Munnhygiene er fremdeles viktig. Kommentar til professor Jan Bergströms artikkel	277
<i>Holst, Dorthe, Jostein Grytten og Irene Skau:</i> Den voksne befolknings bruk av tannhelsetjenester i Norge i 2004	212
<i>Holst, Dorthe, Irene Skau og Jostein Grytten:</i> Egenvurdert tannhelse, generell helse og tannstatus i den voksne befolkning i Norge i 2004	576

<i>Holst, Dorthe, Siri Rødseth, Marit Slåttemid Skeie og Ivar Espelid:</i> Øker kariesforekomsten blant førskolebarn i Oslo?	654
<i>Kettunen, Päivi, Inger Hals Kvinnslund, Knut Tornes, Marit Midtbø og Keijo Luukko:</i> Genmutasjoner som fører til tannagenesi	916
<i>Leknes, Knut N.:</i> Suturmateriale ved oralkirurgiske inngrep	828
<i>Lussi, A., M. Schaffner and T. Jaeggi:</i> Dental erosion. Clinical diagnosis, prevention and minimally invasive treatment	160
<i>Løkken, Per og Jan Magne Birkeland:</i> Munntørrhet – årsaker og aktuelle tiltak	642
<i>Løkken, Per og Per Skjelbred:</i> Bør antitrombotisk behandling seponeres før tannekstraksjoner?	770
<i>Nilsen, Ellen, Trond Inge Berge, Lisen Espeland, Kristin Klock og Anders Ragne:</i> Profylaktisk fjerning av visdomstenner	582
<i>Nygaard-Østby, Per:</i> Børsteskader – realitet eller en ufullstendig diagnose?	774
<i>Pallesen, Ulla og Vibeke Quist:</i> plastfyllinger og -indlæg. En 11-års klinisk evaluering	148
<i>Skau, Irene, Dorthe Holst og Jostein Grytten:</i> Behandlingspanorama og innkallingsintervaller i privat allmennpraksis. Praksisundersøkelsen 2004	764
<i>Skaug, Nils, Øyunn Nielsen og Brita Lofthus:</i> Mikrokontaminasjon av vann fra dentaluniten i Norge ...	260
<i>Strand, Gunhild Vesterhus, Heidi Wolden, Linda Rykkje, Åshild Gjellestad og Gro Stenerud:</i> Munnstell når livet er på hell	912
<i>Sunde, Pia Titterud, Leif Tronstad og Ulf R. Dahle:</i> Spiroketer i orale infeksjoner	218
<i>Tvinnereim, Helene Meyer, Marit Øilo og Gunhild Vesterhus Strand:</i> Porselen og andre keramer	824
<i>Øilo, Marit, Gunhild V. Strand og Helene M. Tvinnereim:</i> Keramer som tannrestaureringsmateriale	322
<i>Øilo, Marit:</i> Translasjonsforskning. Overføring av kunnskap fra ett felt til et annet	586

TEMA:

AKUTTE SITUASJONER I TANNLEGEPRAKSIS

Forord: Akutte situasjoner i tandlægepraksis	5
<i>Andreasen, Jens O. og Kyösti Oikarinen:</i> Dentale og orale skader	12
<i>Autti, Heikki och Mauri Numminen:</i> Akututrustning för allmäntandvården	372
<i>Bågenholm, Torun, Sølve Hellem og Knut Tornes:</i> Akutte skader og komplikasjoner ved behandlingsprosedyrer i munnhulen	38

<i>Eriksson, Lars och Tore Bjørnland: Akuta k�kledsproblem</i>	22
<i>Herrstr�m, Per och Margareta Westerlund: Akuta problem i luftv�garna</i>	92
<i>Jontell, Mats och Ulf Dahlgren: Allergiska reaktioner och andra biverkningar</i>	106
<i>Kahri, Juhani and Janne Rapola: Cardiovascular disorders in dental practice</i>	84
<i>Petersen[†]: Jens K�lsen: Akutte smertetilstande i tandl�gepraksis</i>	6
<i>Petersen, Jens Aage K�lsen og Jens K�lsen Petersen[†]: Neurologiske og farmakologiske forstyrrelser</i>	102
<i>S�kkinen, Johanna, Mia Hupponen and Riitta Suuronen: Complications following local anaesthesia</i>	48
<i>Skaug, Nils, Trond Inge Berge og Asgeir B�rdsen: Akutte infeksjoner</i>	30
<i>Tornes, Knut: Kommentar til Autti og Numminens artikkel Akututrustning f�r allm�ntandv�rden</i>	381

KASUSPRESENTASJON

<i>H�gensli, Niels og Per Skjelbred: Uforklarlig osteonekrose i kjeven ved bruk av zoledronsyre (Zometa�)</i>	920
---	-----

DOKTORAVHANDLING

Om Williams syndrom	660
---------------------------	-----

SPØR NIOM/NYTT FRA NIOM

<i>Bruzell, Ellen M. og Jon E. Dahl: Tannbleking med lys – hvor st�r vi i dag?</i>	330
<i>Karlsson, Stig, Ulf �rtengren och Anders Berglund: Nordisk Produktdatabas f�r Dentala Biomaterial.</i>	393
<i>Karlsson, Stig og Jon E. Dahl: NIOM i endring.</i>	778
<i>Kopperud, Hilde Molvig: Hvor holdbare er komposittmateriale?</i>	780
<i>Mutluay, M. Murat and I. Eystein Ruyter: Direct relining dentures with soft materials</i>	658
<i>Segerstr�m, Susanna och I. Eystein Ruyter: Fiberarmerade protetiska material. Vad er m�jligt i dag og vilka m�jligheter finns f�r fiberf�rst�rkt material i framtiden?</i>	166
<i>�rstavik, Dag og Lars Bj�rmdal: Elektronisk apekslokalisering</i>	114

AKTUELT FAG

<i>Gad, Mogens: Blekebehandling og nye tannerstatningsalternativer gir nye muligheter og utfordringer</i>	386
<i>Herlofson, Bente Brokstad og �yvind S. Bruland: Kjeveosteonekrose assosiert med bifosfonater og ekstraksjon av tenner</i>	922

FRA PRAKSIS

Inger-Lise Mathiesen: Hvor ubetinget er en ubetinget ytelse? Om trygd	664
Roar Gomm�s, Tore Johansen, Kaare Mathiesen, Marin Miosku, Helge Myrhaug, Thomas Myrhaug, Hans Preus og Elin �yen: TSE – teori og virkelighet	786

NYTT FRA FAGLIGE M TER

IADR, Baltimore, 9.–12. mars 2005: Mikrobiell �kologi og dentale biofilmer	388
Gen�ve 21.–23. oktober 2004: Academy of Dental Materials Annual Meeting	390

NYTT OG NYTTIG/FRA NETT OG TIDSSKRIFTER

Tilheling av lichenoid reaksjoner etter amalgamfjerning	118
Helseeffekter av amalgam – en retrospektiv unders�kelse av 20 000 individer	118
Resultater fra syv �rs oppf�lging av amalgamutskifting	119
Syntetiske hydroksyapatittkrystaller	281
Cochrane-biblioteket enda lettere tilgjengelig fra Norge	783
Yrkesrelaterte allergier blant tannhelsepersonell krever oppmerksomhet	784
Oversiktsartikkel om orale s�rdannelser og generelle lidelser	784
To systematiske oversikter fra Cochrane-biblioteket	943

AKTUELT

Seksjon for samfunnsodontologi ved Oslofakultetet:	
Et f�hodet uhyre aktivt milj�	54
Mer enn et nummer i rekken	56
Lenge leve store komposittfyllinger	58
Slutt p� la dolce vita p� Hedmarken	122
Tannpuss i barnehagen er grei skuring	124
Oslotannlegene opp 40 prosent	125
Helsvart for tre teknikere	127
Penger � spare i banken	128
Nok er nok – n� m� prisene flate ut	170
Retningslinjer for etterutdanning er n� vedtatt	172
Vanskelig identifikasjonsarbeid (T. Solheim)	174
Hvor sterke er h�ystyrkekeramene?	176
Kartlegger ganespaltepasienter	178
Engasjert – m�lbundet – fri (T. Lindland Gaarden) .	180
Harald Vik (100): Fra Stavanger via Marburg til ”verdens navle” Krokstadelva	182
Oda Selmer (100): Bergenserinnen som ble tannlege i Trondheim	184
M� ikke v�re d�rlig for � bli bedre	223
Fyrverkeriet Fyrberg	224
Lang vei fram til DNA-vaksine	226
Forsker p� ny behandling mot kreft	228
Snushaner unders�ker snusvaner	230
Tannpleiere utdanner seg videre	232
Vil jobbe samlende for de private	282
TV2 hjalp neppe noen tannlege	284
Nyttig forskning p� titanimplantater	286
Dyrker slimhinner i kreftforskningens tjeneste	288
Akademikerne: Forl�sning i 2006	332
Uheldige utmeldinger	333
R�ykeslutt – er det helsepersonells ansvar?	334
I anledning verdens r�ykfrie dag, 31. mai: Sm� drypp f�rer frem	336
Advarsler mot tobakksbruk anno 1944	337

Kvalitetssirkulasjon i ti år	339
Kan orale infeksjoner gi leddgikt?	340
Fra steinalderens tannanlegg til fremtidens dyrking av tenner	342
Forskning som sommerjobb	344
Ny nasjonal veileder for håndhygiene: Tid og penger spart med sprit	394
Fylkesskattekontoret utvider kontrollene: Østfoldtannlegene får gjennomgå	396
Tannhelsens plass i partiprogrammene for perioden 2005–2009	398
Nils Roar Gjerdet: Innhentet av historien: Kvikksølveksponering på tannklinikker	401
Familie med tre tannleger flyktet fra totalitært regime	402
Tannhelsetjenesteutvalgets innstilling	590
Samfunnsodontologene kritiske	591
NTFs presidentkandidat om Seierstadutvalgets rapport: Mangler fornuftige løsningsforslag	592
Hovedstyrets talskvinne for privat praksis: Sørgelig lite nytenkning	593
Pilotprosjekt om plager fra nervesystemet hos tannhelse- sekretærer: Klare funn må undersøkes nærmere ...	594
Støttegruppe for kvikksølvofre	595
Oslofakultetet sett utenfra	597
Privatpraktiserende tannleger tar offentlige oppgaver: Fornøyde tannleger i Oppland	666
Erfaringskonferanse om utenlandske tannleger i Norge: En helt naturlig ting – på godt og vondt	668
Unitvann og smitterisiko	670
Akademikerne: Forhandlingsmodellen i staten må endres	672
Dette mener hovedstyre kandidatene før valget	790
Forskerforbundet på universitets- og høyskoleområdet: Dobbeltmedlemskapsavtaler avsluttes	796
Tannblekemidler – nye regler	797
Nytt prosjekt: Veileder for utredning av pasienter ved mistanke om bivirkninger fra tannfyllings- materialer	793
Tåler ikke kompositt: Gir seg ikke	798
Yrkesrelaterte reaksjoner skal også rapporteres til Bivirkningsgruppen	800
Tannlegeforeningens hørings svar til NOU 2005:11 om det offentlige engasjement på tannhelsefeltet	834
Dorthe Holst og Jostein Grytten: NOU 2005:11 om tannhelsetjenesten – feilaktige fremstillinger og manglende innhold	840
NOU 2005:11 = grov uaktsomhet?	846
Høvdingen går nye veier (Intervju med Carl Christian Blich)	924
Sosial- og helsedirektoratet vil ha omfattende tannhelsetjenestereform: Det er nå eller aldri	927
Den nye regjeringens budsjett – satsinger på tannhelsefeltet	928

KLAGESAKER

Manglende opplysninger kan føre til reaksjon fra Statens helsetilsyn	235
---	-----

KOMMENTAR OG DEBATT

Ikke reparer en tannhelsetjeneste som fungerer (Bjørn-Olav Engebretsen)	130
Rettigheter til fri tannbehandling – psykiatriske pasi- enter utenfor sykehus (Anne-Marie Gropen)	186
Per pagare e morire c'è sempre tempo! (Jon F. Toverud)	187
Benvenuto al corso la prossima volta! Svar til Jon F. Toverud (N.W. Gerner og S. Bjørntvedt) ...	187
Får vi de spesialistene vi trenger? (Jørn André Jørgensen)	290
Hva er galt i NTF? (Carl Henrik Bernhoft)	291
Spesialistutdanning: "Skreddersydde løsninger for Oslo vest?" Arild Stenvik kommenterer innlegg fra Jørn André Jørgensen	346
Honorarøkninger – deler av bakgrunnsteppet (Johnny Grøthe)	347
I de gode gamle dager (Mikael Grøthe)	348
Etikk och implantatprotetik (Stig Karlsson)	406
TV 2 hjalp oss kanskje i gang med debatten (Pål Barkvoll)	409
NTFs medlemmer skal følge NTFs etiske retnings- linjer. Leder av Etisk råd svarer Pål Barkvoll	410
Fagpersoner skal ytre seg fritt (Ellen Beate Dyvi) ...	411
Tobakksrøyking, munnhygiene og periodontitt (Torbjørn Jarle Breivik)	412
Norsk språk: privat kosedyr eller effektivt verktøy? (Jan Olav Fretland)	414
Kjeveortopedi i kjede (Norsk Kjeveortopedisk Forening ved styret)	600
Hvordan er det mulig? (Edgar Hundsnes)	601
Enklere enn som så. NTFs tvistenemnd svarer Edgar Hundsnes	603
Hvordan det er mulig. Jon Sudbø svarer Edgar Hundsnes	603
Tannbørstens historie: Manglende oppdatering – uriktig konklusjon (Rolf Barman)	605
NTFs seniorpolitikk (Per Henrik Rygh)	606
Vi beklager (NTF v/Bjørn Røtnes)	606
Hva lærer legestudentene om amalgam? (Bjørn Joh. Fuglem)	674
Håndhygiene i tannlegepraksis – hånd- desinfeksjon (Elin Gjertsen)	675
Vi lurer fremdeles på hvordan det var mulig (Edgar Hundsnes)	676
Så enkelt og så vanskelig (For NTFs tvistenemnd, Knut S. Kjølstad)	676
Informasjonsbias og datakvalitet (Dorthe Holst og Jostein Grytten)	802
Kampanjen mot den private tannhelsetjenesten fortsetter (Bjørn-Olav Engebretsen)	804
NTF – også spesialistenes forening? (Tor Torbjørnsen)	805
TSE – teori og virkelighet (Aril Jul Nilsen)	881
Implantatprotetik for trygden (Gisle Prøsch)	881

MØTER

Vestlandsmøtet 2005: I storm og i blæst	188
---	-----

NTFs forum for tillitsvalgte, Oslo 15.–16. april:	
Er tannhelse et klassespørsmål?	416
Kølnmessen 2005: Stadig nye rekorder	608
FDI 2005: Velorganisert og strukturert.....	678
Viktig å være med	679
Kirkenes 18.–21. august 2005: DAAC – nordisk arktisk odontologisk forbrødring.....	680
Interne fora med eksterne bidrag (Nærings- og lønnspolitisk forum)	802
Spesialistutdanning tema på årets ADEE-møte i Athen	882

NTFs LANDSMØTE 2005

Tannlegenes store stevne	851
Informativ debatt.....	856
Spesialiserte visjoner	857
Solid om bittskinner.....	858
Ta store biopsier.....	859
Et veldokumentert implantatkasus.....	860
Bihulene – mest sett innenfra.....	861
Praksisbasert forskning	861
En millimeter vunnet!	862
Flott forskning.....	863
Tenner på trygd.....	864
Tenner på sykehjem – råtner de på rot?	865
Odontofobi – terapianbefalinger og nye forskningsprosjekter	866
Kan en tannlege forskrive p-piller til katten?.....	868
Interaksjoner, interaksjoner... ..	869
Alternativ behandling	870
Optimismen på topp i Tromsø	871
Håndhygiene viktigst.....	872
Mange asylsøkere oppgir feil alder.....	873
Tsunamien: Tenner og tannforhold viktigste identifikasjonskriterium.....	874
NIOM – om dentalmaterialer.....	875
Nordental 2005	876
Leif Arne Heløe: Norsk tannhelsepolitikk før og nå – hva vi mente og hva vi mener	930

NTFs REPRESENTANTSKAPSMØTE 2004

Avgjort på forhånd?	60
---------------------------	----

PRAKSISDRIFT

Den nye skattereformen	236
Når gjelder konkurranseklausulen?.....	237
Ny konkurranselov – hva betyr det i praksis?.....	237
Forslag til ny arbeidsmiljølov – bakgrunn, hovedinnhold og veien videre	292
Akademikerne med utredning om pensjons- ordninger for selvstendig næringsdrivende	294
Arbeidsgivers plikt til å følge opp sykmeldte. Arbeidsmiljølovens krav om oppfølgingsplan	350
Når tannlegen ikke lenger praktiserer	351
Bokattersyn fra likningsmyndighetene – opplysningsplikt versus taushetsplikt.....	420
Ny bokføringslov med forskrift	421
Forslag til nye bestemmelser i samarbeidsavtalen	422

Skattereformen – Akademikernes hørings svar	423
Beskatning av enkeltpersonforetak	614
Om yrkesskadeforsikring.....	615
Lovforslag om å kreve politiattest for helse- og sosialpersonell.....	682
Tannlege gikk til sak og vant: Vedtak om skjønns- ligning opphevet.....	808
Obligatorisk tjenstepensjon innføres fra 2006	809
Aksjeselskap eller enkeltpersonforetak?.....	810
Nye bokføringsregler fra 1. januar 2006: Krav til kassaapparat eller likeverdig system og doku- mentasjon av timebestillinger	884
Finansdepartementets lovforslag i momssaken	885
De nye skattereglene – får de betydning for deg?.....	934
Konkurranselovens forbud mot konkurransebegrens- ende avtaler: Karanteneklausuler og prislister	935
Tid for ny melding til Datatilsynet	936
Spør advokaten	62, 193, 238, 295, 351, 423 615, 682, 811, 886, 936

MINNEORD

Peter Wiig	64
Per W. Norheim.....	196
Bodil Baunbæk-Knudsen.....	621
Egil Onstad Sekkelsten	689

BOKNYTT	136, 200–203, 361, 429, 510, 622, 944
---------	---------------------------------------

TIDENDES SOMMERHEFTE

Livet e' itj for amatørø.....	448
Teatersuksess i Risør	450
Fra tannlegeri til musikk og markedsføring.....	452
Hundeliv – hjemme og ute.....	454
Rådyr på hjernen.....	456
En studie av en tilstand	458
”Ka kan eg gjør? ... eg e så liden”.....	460
Mer om Haydom.....	462
Tårer og tenners gnissel hos slumtannlegen	464
En måned i India.....	466
Hestekur i Østfold.....	468
Som hund så katt	470
En aften i Admiralveien: Møte med en svensk og en norsk foreningsveteran	472
Var yrkesvalget rett?.....	476
Tannleger i litteraturen. Glimt fra norsk litteratur ...	482
Tannbørstens historie.....	486
Norske tannleger i tysk fangenskap 1943–1945	490
Påskeøyas hemmelighet.....	494
Syria.....	498
Avskjed.....	502

KURSKATALOG OG LANDSMØTEPROGRAM

Landsmøteprogram 2005, nr. 9.....	517–572
Kurskatalog for våren 2005, nr. 12.....	713–760

NTFs REPRESENTANTSKAPSMØTE 2005

Utgitt som bilag til Tidende nr. 11	
-------------------------------------	--